

4. 5. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak si správně vybrat (svého) rozhodce

Nelze přehlédnout, že rozhodčí řízení, zejména na vnitrostátní úrovni, se v souvislosti s některými medializovanými případy poslední doby setkává s kritikou ohledně své netransparentnosti, nepředvídatelnosti, či dokonce nařčeními z možného nezákonného jednání ze strany některých rozhodců. Bez ohledu na to, zda je tato kritika oprávněná či nikoliv, domnívám se na základě svých zkušeností advokáta i rozhodce, že prapříčina mnoha zklamání s arbitráží spojených spočívá v podcenění či nezvládnutí klíčové kompetence, kterou musí advokát zastupující v arbitráži mít. Tou je výběr rozhodce, konkrétně u v praxi nejobvyklejšího modelu tříčlenného rozhodčího senátu výběr rozhodce za stranu, kterou advokát zastupuje. Chtěl bych se zde proto podělit o několik doporučení, jež se mi v praxi při výběru rozhodce osvědčila, což myslím zásadně přispělo k tomu, proč je má osobní zkušenost s arbitrážemi (na úrovni národní i mezinárodní) v naprosté většině pozitivní.

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

Základní mantinely pro výběr rozhodce jsou dány požadavkem jeho nestrannosti a nezávislosti, stanoveným arbitrážními pravidly napříč civilizovaným světem. I s ohledem na často dosti volný výklad těchto kritérií to však reálně představuje jen malé omezení pro výběr rozhodce. Přesto doporučuji vyhýbat se jmenování rozhodce, u něhož je reálné riziko vznesení námitky podjatosti, a to i kdybyste byli přesvědčeni o tom, že tato námitka bude zamítnuta. I když totiž mnohé vazby mezi stranou/jejím advokátem a rozhodcem nebudou shledány za důvod k podjatosti, může i samotné upozornění na takovou vazbu vzbudit nedůvěru u předsedy senátu, jenž pak může na jakoukoliv argumentaci takového rozhodce v rámci senátních diskusí nahlížet s podezřením, zda náhodou není opravdu ovlivněna existencí inkriminovaných vazeb. Podobné riziko nese i výběr osob, u nichž existuje obava, že zájmy „své“ strany budou v rozhodčím řízení hájit natolik nepokrytě, že se chovají spíše jako další advokát strany, která je jmenovala. Nestranný předseda k takovému rozhodci rychle ztratí důvěru a „váš“ zástupce v rozhodčím senátu tak vaší věci odvede medvědí službu. Krátkozraké bývají také výběry založené na úvaze „jmenuji osobu XY, protože mi dluží za pomoc z minula/je mi vděčná za...“, protože jestli je někdo ochoten „splácet“ vám za minulé služby podjatostí (lépe či hůře skrývanou) v rámci rozhodování senátu, pak nelze vyloučit, že stejné rád udělá i pro protistranu, pokud se ukáže, že má vůči ní závazek „větší“. Nezapomínejme navíc, že i arbitráže mohou ve složitějších věcech trvat více než rok, takže i kdyby na začátku žádný takový „závazek“ vůči protistraně u dotyčného neexistoval, nelze vyloučit, že vznikne v průběhu řízení (nemusí jít přitom o extrém typu úplatku, může se jednat o mnohem subtilnější důvody změny přízně). Proto i kdybych odhlédl od minimálně morální problematičnosti takového výběru, považuji jakékoliv spoléhání se na osoby ovlivnitelné úvahami mimoprávními za nanejvýš rizikové a často až naivní.

Pro mě je ideálním kandidátem na výběr rozhodce osoba, která ve svém jednání nepřekračuje meze nestrannosti, ale na druhou stranu zajistí, aby všechny argumenty jménem mého klienta vznesené byly řádně slyšeny a diskutovány, aby žádný z nich nepadl obrazně pod stůl. Musí to být rozhodce pracovitý, který se s daným případem podrobně seznámí a v rámci řízení (zejména při výslechu svědků, znalců) i senátní diskuse (připomínek k návrhu nálezu) je vždy v náležitém obraze. Musí mít patričnou odbornou i osobní reputaci a sociální inteligenci, aby mu předseda tribunálu naslouchal s

důvěrou. Za důležité považuji i to, aby to byl člověk s odvahou důrazně se ozvat proti tomu, když se v rámci rozhodování senátu vytváří neobvyklé/podezřelé vazby/spojenectví mezi předsedou a druhým rozhodcem. Diplomatické, morální, reputační a další osobnostní kvality vašeho nominanta by měly dávat naděje na to, že bude schopen takovým koalicím bránit či alespoň minimalizovat jejich negativní dopady. To souvisí i s úlohou „vašeho“ rozhodce při samotném výběru předsedy, jemuž se věnuji níže.

Z výše uvedeného je zřejmé, že doporučuji spíše nominovat osobu odborně a reputačně na výši, než „kamaráda“. Nicméně to neznamená, že není třeba zvažovat při nominaci veškeré aspekty, které mohou sloužit vašemu klientovi ku prospěchu. Může být důležité, zda dotyčný rozhodce má (na základě publikačních výstupů či vaší osobní předchozí zkušenosti s ním) právní názory konvenující stanovisku, které v daném případě hájíte, zda nemá vůči vašemu klientovi/oblasti jeho podnikání nějaké předsudky, zda mu bude vyhovovat styl, s jakým v rozhodčím řízení vystupujete apod. Samozřejmě, profesní blízkost či známost s dotyčnou osobou není apriorně na škodu, pokud ovšem není takové intenzity, že to může vyvolat již zmiňovanou nedůvěru ze strany předsedy. V každém případě je třeba se vystríhat i opačného extrému, a to hledání od reality odstriženého Mirka Dušína, který v pochybnostech raději rozhodne proti vašemu klientovi než by dopustil být jen stín i pouhé vnitřní pochybnosti o své nestrannosti. Pokud už má mít váš rozhodce nějaký tie-breaker pro ty složité případy, kdy by si jinak mohl ohledně správného řešení hodit korunou, chcete, aby jej měl nastaven opačně, tedy ve prospěch vašeho klienta, už proto, že v realitě arbitráže jej druhý rozhodce bude mít zpravidla taky ve prospěch „své“ strany, jakkoliv to stricto sensu je porušením nestrannosti (což ovšem je i „dušínovská“ pozice „v pochybnostech v neprospěch toho, kdo mě jmenoval“).

V těch rozhodčích řízeních, kde na základě příslušných pravidel či smluvní vůle stran vybírají předsedu rozhodci jmenovaní za strany (nikoliv tedy nezávislé těleso či přímo strany samy) je správný výběr vašeho rozhodce dvojnásob důležitý. Musí to být osoba, která má dobrý přehled v rámci arbitrážní komunity o důvěryhodných kandidátech na tuto funkci a která je bude navrhopvat podle podobných úvah, jaké jsem nastínil výše pro výběr rozhodce za stranu. Váš ideální nominant by nicméně své návrhy na předsedu měl s vámi konzultovat, respektive vám dát alespoň právo veta. Jedná se o praxi i v mezinárodní arbitráži běžnou, neboť by mělo být i v zájmu samotného rozhodce, aby se předsedou nestal někdo, u něhož by mohly vzniknout pochybnosti o objektivitě, natož, aby je měla strana, která svým výběrem dala dotčenému rozhodci důvěru, že zajistí nominaci předsedy, který ji nepoškodí. I zde se proto vyplatí výběr osoby důvěryhodné, s autoritou a dobrou pověstí, neboť druhý rozhodce bude mít vůči ní menší (pokud nějakou) obavu, že dotčená osoba navrhuje na předsedu kandidáty, jež by mohli být neobjektivní a jí naklonění. Dává to pak větší šanci dohodě mezi rozhodci na nestranném předsedovi, než riskovat nevyzpytatelnou nominaci předsedy někým třetím.

Jak v jedné větě shrnout výše uvedená doporučení? Vybírejte osobu důvěryhodnou, pracovitou, odborně zdatnou, mezi rozhodci známou, s pokud možno zjistitelnými právními názory a upřímnou snahou zajistit, aby zájmy vašeho klienta nebyly poškozeny v důsledku nestandardních poměrů v rámci senátu, a to ideálně již tak, že váš nominant prosadí volbu nestranného, vůči Vám/klientovi nijak nepředpojatého, předsedy.

JUDr. Petr Bříza, LL.M., Ph.D.,
advokát, partner

[Bříza & Trubač, s.r.o., advokátní kancelář](#)

Jánský Vršek 311/6
118 00 Praha 1

Tel.: +420 777 60 11 14
e-mail: info@brizatrubac.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Mimosmluvní odměna při společném zastupování více osob](#)
- [Nepřiznané koalice](#)
- [Společnost s podíly 50:50 – právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost – prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavateli podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Vada koupené věci – kdy zjištěné nedostatky zakládají kupujícímu práva z vadného plnění a kdy nikoliv?](#)
- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)